

РОСЛИННІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ “РАВСЬКЕ РОЗТОЧЧЯ” (ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ) – ПОПЕРЕДНЯ СИНТАКСОНОМІЧНА ОЦІНКА

ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ КАГАЛО
ІЯ ЯРОСЛАВІВНА РЕСЛЕР

КАГАЛО О. О., РЕСЛЕР І. Я. Рослинистість регіонального ландшафтного парку “Равське Розточчя” (Львівська область) – попередня синтаксономічна оцінка // Наукові основи збереження біотичної різноманітності. – 2012. – Том 3(10), № 1. – С. 59-76. – ISSN 2220-3087.

На підставі аналізу наявної літератури щодо синтаксономії рослинності регіону Розточчя та суміжних територій, а також попередніх власних досліджень, складений компілятивно-сिनотичний продромус рослинності регіонального ландшафтного парку “Равське Розточчя” (Львівська область) за еколого-флористичною класифікацією. Продромус рослинності РЛП “Равське Розточчя” включає 24 класи, 34 порядки, 49 союзів (та один підсоюз) і 116 асоціацій. За результатами порівняльного аналізу синтаксономічної різноманітності рослинності регіону Розточчя та РЛП “Равське Розточчя”, можна стверджувати надзвичайно високий рівень його фітосоціологічної репрезентативності, а, відтак, його високу природоохоронну цінність в аспекті збереження фітоценотичної різноманітності рослинного покриву.

Ключові слова: регіональний ландшафтний парк “Равське Розточчя”, рослинність, еколого-флористична класифікація, фітосоціологічна репрезентативність

Інвентаризація синтаксономічного різноманіття територій природно-заповідного фонду є важливою складовою комплексної оцінки їх фітобіотичної репрезентативності, що, у свою чергу, необхідне для визначення їхнього місця в системі екомережі та подальшої ролі у збереженні регіонального біорізноманіття загалом.

Регіональний ландшафтний парк (РЛП) “Равське Розточчя” створений рішенням Львівської обласної ради від 13.06.2007 р. № 341. Загальна площа парку становить 19103 га, у т. ч. площа держлісфонду 329,0 га. Він простягається на понад 30 км із південного сходу на північний захід, його максимальна ширина – близько 10 км. На заході парк прилягає до кордону з Польщею, на півдні межує з територією Яворівського військового полігону, на південному сході – з Яворівським національним природним парком (Природні ресурси ..., 2009).

Територіально парк розташований у межах двох адміністративних районів – Яворівського та Жовківського, включаючи територію ДП “Рава-Руське лісове господарство” (Рава-Руське лісництво), а також прикордонні території з Польщею.

РЛП “Равське Розточчя” є, також, частиною міжнародного українсько-польського біосферного резервату “Розточчя”, створеного з метою збереження цінних природних та історико-культурних комплексів та об’єктів (<http://www.naturalist.if.ua/?p=4532>; www.lnu.edu.ua/rasd/MBR_Rozt/index.html).

Синтаксономічна різноманітність рослинності будь-якої території зумовлена різноманіттям представлених на ній екотопів. Тому, власне, для територій, ландшафт яких істотно трансформований тривалою господарською діяльністю, притаманна досить значна різноманітність синтаксонів рослинності, зокрема за рахунок великої кількості синантропних угруповань, що відзначаються значною екологічною диференційованістю.

Як відзначає М. І. Сорока (2012), різноманіття рослинності Розточчя зумовлене географічним положенням регіону, яке й визначає основні параметри природного середовища. У меридіональному напрямі від Західного до Львівського Розточчя угруповання асоціацій, що притаманні субатлантичному клімату, поступово змінюються угрупованнями низки монтанних, бореальних та аридних лучних остепнених синтаксонів.

Виражена гетерогенність рослинності регіону Розточчя зумовлена одночасною дією багатьох чинників. Широтний розподіл рослинності відбувся під впливом клімату, довготний – відповідно до географічних особливостей території, а певні елементи висотної поясності накладаються на дію двох перших: специфічний клімат Розточчя та істотний перепад висот у межах регіону (майже 200 м) є причиною вертикальної диференціації ґрунтів і рослинності (Сорока, 2012). Крім того, формування рослинності відбувалося у відповідності з геолого-геоморфологічними, кліматичними та історичними особливостями території.

Крім того, РЛП “Равське Розточчя” охоплює значну частину зандрової рівнини Малого Полісся, де переважають бореальні типи рослинних угруповань як у лісовому, так і лучно-болотному спектрах синтаксонів.

Загалом, станом на сьогодні, продромус рослинності РЛП “Равське Розточчя” (див. далі) налічує 24 класи, 34 порядки, 49 союзів (та один підсоюз) і 116 асоціацій. Слід відзначити, що великі розміри території парку та його екотопічна строкатість не дозволяють на сьогодні визначити всю різноманітність синтаксономічної диференціації його рослинності. Для цього потрібні значно триваліші спеціальні дослідження. Наприклад, деякі природні типи рослинності на сьогодні ідентифіковані лише до рівня союзів, або, навіть, порядків (*Prunetalia*, *Sphagnetalia*). Детальнішого вивчення потребує також і рудеральна та сегетальна рослинність.

Зважаючи на те, що М. І. Сорока (2009) для території проектного міжнародного біосферного резервату “Розточчя” наводить 138 асоціацій з 19 класів рослинності (за еколого-флористичною класифікацією Браун-Бланке), можна стверджувати надзвичайно високий рівень фітосоціологічної репрезентативності РЛП “Равське Розточчя” як для регіону, так і для території міжнародного біосферного резервату, а, відтак, його високу природоохоронну цінність в аспекті збереження фітоценотичної різноманітності рослинного покриву. Більша кількість класів, що наведені нижче в продромусі рослинності парку, порівняно з даними М. І. Сороки, пояснюється з одного боку, власне територіальними особливостями РЛП (охоплення значної території Малого Полісся), а, по-друге, тим, що в цитованій статті (Сорока, 2009) власне мало-

поліська територія на той час не розглядалася як потенційна складова Міжнародного біосферного резервату.

Продромус рослинності РЛП “Равське Розточчя” за еколого-флористичною класифікацією (Браун-Бланке)

Продромус складений на підставі аналізу оригінальних фітосоціологічних описів (близько 350), зроблених у регіоні впродовж 2005-2012 років. Крім того, був здійснений критичний аналіз низки літературних джерел, присвячених флористичній класифікації рослинності суміжних територій (Ткачик, 1999; Кагало, Загульський, 2003; Сорока, 2008, 2009, 2012) та інших публікацій, у тому числі й виконаних за домінуючими принципами класифікації, які так чи інакше дають змогу оцінити (бодай опосередковано) синтаксономічний склад рослинності цієї території в аспекті еколого-флористичної класифікації (Ткачик, 1997; Кагало, 2012 а, б). Складність формування продромусу рослинності власне РЛП “Равське Розточчя” полягає в тому, що значна частина території парку знаходиться в регіоні Малого Полісся, а не Розточчя, а більшість досліджень були зосереджені на території регіону Розточчя та розташованих у його межах природоохоронних територій. Лише узагальнювальна публікація М. І. Сороки (2009) може деякою мірою слугувати певною “точкою відліку” для оцінки синтаксономічного різноманіття власне території парку.

Cl. *Asplenietea trichomanis* Br.-Bl. in Meyer et Br.-Bl. 1934 corr. Oberdorfer 1977

(рослинність затінених відслонень карбонатних порід, трапляється як на скелях, так і на карбонатних і силікатних ґрунтах)

Ord. *Potentilletalia caulescentis* Br.-Bl. in Br.-Bl. et Jenny 1926

(кальцефільні скельні угруповання, для яких характерна наявність монтанних видів)

All. *Cystopteridion fragilis* Richard 1972

(союз об’єднує угруповання вологих затінених скель)

Ass. *Asplenio-Cystopteridetum fragilis* Oberdorfer 1977

(до цієї асоціації зараховують угруповання лісових скель регіону)

Cl. *Sedo-Skleranthea* Br.-Bl. 1955 em. Th. Müller 1961

(угруповання, в яких представлені псамофільні види, зокрема розеткові й вузьколисті трави, сукуленти, терофіти; поширені на слабзорозвинених дернових ґрунтах)

Ord. *Trifolio arvensi-Festucetalia ovinae* Moravec 1967

(флористично бідні угруповання, представлені низькорослими ксерофільними травами)

All. *Plantagini-Festucion ovinae* Passarge 1964

(рослинні угруповання бідних ґрунтів, часто пісків; формують несучільний рослинний покрив)

Ass. *Rumici acetosellae-Festucetum ovinae* Tkachyk 1999

(фітоценози зі щавлем горобиним, який формує аспект на ґрунті)

Ass. *Geranio pusilli-Sedetum acrae* Tkachyk 1999

(флористично бідні угруповання на піскових ґрунтах, присутні сукуленти)

Cl. *Lemnetea minoris* Tüxen 1955

(угруповання вільноплаваючих на поверхні або в товщі води не вкорінених рослин; трапляються у невеликих, переважно плитких водоймах із непроточною або малопроточною водою, у великих водоймах або водотоках – у прибережній водній смузі, порослій прибережно-водними макрофітами; угруповання цього класу широко розповсюджені в регіоні)

Ord. *Lemnetalia minoris* Tüxen 1955

(вільноплаваюча по поверхні водойм водна рослинність, так званий – плейстофітон)

All. *Lemnion minoris* Tüxen 1955

(об'єднує вільноплаваючі рослинні угруповання одного або кількох дрібних не вкорінених видів, що формують скупчення на поверхні водойм)

Ass. *Lemnetum minoris* (Oberd. 1957) Th. Mill. et Görs. 1960

(угруповання малопроточних, часто затінених водойм, з високою трофічністю води; представлена скупченнями особин ряски малої)

Ass. *Lemno-Spirodeletum polyrhizae* W. Koch 1954

(угруповання мілководних ділянок непроточних і помірно проточних еутрофних водойм зі слабким або помірним коливанням рівня води)

Ass. *Lemnetum trisulcae* Soó 1927

(угруповання еутрофних малопроточних водойм з невеликою товщею води, що мають нейтральну або слабокислу реакцію середовища)

Ord. *Hydrocharitetalia* Rübél 1933

(угруповання, утворені більшими, ніж ряскові, вільноплаваючими видами; переважно трапляються в абсолютно непроточних водоймах або із ледь помітною течією)

All. *Hydrocharition* Rübél 1933

(угруповання розеткових вільноплаваючих водних видів рослин)

Ass. *Stratiotetum aloides* (Nowinski 1930) Miljan 1933

(монодомінантні угруповання різака алоєвидного, часто утворюють щільні зарості із суцільним покривом у непроточних водоймах)

Ass. *Hydrocharitetum morsus-ranae* Van Langend. 1935

(чисті або майже чисті скупчення жабурника в непроточних або мало проточних водоймах)

Ass. *Hydrocharito-Stratiotetum aloides* (Van Langend. 1935)
Westh. (1942) 1946

(рослинні угруповання двох розеткових вільноплаваючих видів; трапляються у замулених малопроточних водоймах)

Cl. *Potametea Klika in Klika et Novák* 1941

(водна рослинність, гідатофітон – угруповання прикріплених до дна водойм)

рослин з плаваючими на поверхні водойм, або зануреними у товщу води, листками, трапляється у мезо- та еутрофних водоймах)

Ord. *Potametalia* W. Koch 1926

(угруповання вкорінених, повністю занурених у воду рослин і рослин з плаваючими на поверхні водойми листками, у невеликих водоймах часто закриває всю поверхню)

All. *Nymphaeion albae* Oberdorfer 1957

(угруповання, переважно з плаваючими на поверхні водойм листками, часто утворюють перехідну смугу між плесом водойм і прибережними рослинними угрупованнями)

Ass. *Potametum natantis* Oberdorfer 1977

(флористично бідні угруповання, трапляються у переважно плитких мезо- та еутрофних водоймах)

Ass. *Myriophylletum verticillati* Soó 1927

(трапляється у досить глибоких водоймах з порівняно чистою прозорою водою)

Ass. *Nymphaeetum candidae* Miljan 1958

(рослинні угруповання латаття сніжно-білого, розповсюджені у старицях, ставах, неглибоких еутрофних озерах)

Ass. *Nupharo-Nymphaeetum albae* Tomasz. 1977

(дуже подібне до попереднього типу, однак із співдомінуванням глечиків)

Ord. *Potametalia pectinati* W. Koch 1926 corr. Oberdorfer

(угруповання рослин з листками, переважно зануреними у воду)

All. *Potamion* (W. Koch 1926) Oberdorfer 1957

(угруповання, утворені зануреними та вкоріненими на дні водойм рослинами; трапляються у природних і штучних водоймах із зовсім, або відносно, непроточною водою)

Ass. *Elodeetum canadensis* Egger 1933

(монодомінантні чисті угруповання елодеї канадської, утворюють суцільні зарості на дні плитких прозорих водойм)

Ass. *Ceratophylletum demersi* (Soó 1928) Egger 1933

(угруповання трапляються у трофічно багатих водоймах, часто з покладами сапропелю)

Ass. *Myriophylletum spicati* Soe 1927

(трапляється в еутрофних водоймах, переважно чистих і прозорих)

Ass. *Potametum lucentis* Hueck 1931

(трапляється в еутрофних водоймах з мулистим дном, часто досить глибоких)

Cl. *Scheichzerio-Caricetea nigrae* (Nordh. 1936) R. Tx. 1937

(рослинність заболочених лук, низькоосокові багаті на мохи рослинні угруповання низинних і перехідних до верхових боліт, торфових заболочених лук)

Ord. *Caricetalia fuskae* W. Koch. 1926 em. Nordhagen 1934

(осокові заболочені луки, часто з тривалим періодом стояння води)

All. *Carion fuskae* W. Koch. 1926 em. Nordhagen 1934

(низькоосокові угруповання мокрих і заболочених лук)

- Ass. *Caricetum nigrae* J. Br. 1915
(угруповання торфових лук, низинних і перехідних торфовищ)
- Ass. *Sphagno-Caricetum rostratae* Steff. 1931 em. Dierschke 1978
(угруповання торфових лук, насичених сфагнами)
- All. *Sphagno warnstorffiani-Tomenthyrnion* Dahl 1957
(угруповання, перехідні до мезотрофних і верхових торфовищ)
- Ass. *Sphagno-Caricetum appropinquatae* (Šmarda 1948) Rybníček 1974
(осокові болота з осокою зближеною та сфагнами)
- Ass. *Caricetum elongatae* Tkachyk 1999
(в угрупованнях переважає осока видовжена)
- Ass. *Sphagno-Caricetum vesicariae* Tkachyk 1999
(в угрупованнях переважає осока пухирчата)
- Ord. *Scheuchzerietalia palustris* Nordhagen 1936
(низкоосокові угруповання дистрофічних, перехідних до верхових, торфовищ)
- All. *Sphagno recurvi-Caricion canescens* Passarge (1964) 1978
(низкоосокові угруповання зі сфагнумом)
- Ass. *Polytricho communis-Molinietum caeruleae* Hadač in Hadač et Vána 1967
(угруповання заболочених лук зі значною участю мохів)

СІ. *Oxycocco-Sphagneteta* Br.-Bl. et Tx. 1943

- (болотна рослинність, дрібноосокові угруповання мохових боліт; представлена фрагментарно)
- Ord. *Sphagnetalia* Pawłowski, Sokołowski et Wallisch 1928
(оліготрофні угруповання із домінуванням сфагнових мохів і кущиків родини вересових на глибоких торфових ґрунтах)

СІ. *Phragmiti-Magnocaricetea* Klika 1941 ap. Novák et Klika 1941

- (прибережно-водна рослинність, трапляється на вологих, мокрих і заболочених луках, на дернових, оглеєних, мулуватоболотних і лучноболотних ґрунтах; широко розповсюджена)
- Ord. *Magnocaricetalia* Pignatti 1953
(високоосокові рослинні угруповання вологих, мокрих і болотистих лук)
- All. *Magnocaricion elatae* W. Koch 1926
(гідрофільні угруповання з переважанням високих прибережно-водних видів осок)
- Ass. *Caricetum rostratae* Rübel 1912
(високоосокові угруповання на болотних і торфовоболотних ґрунтах у заплавах річок і по краях боліт)
- Ass. *Caricetum acutiformis* Sauer 1937
(угруповання, поширені на периферійних ділянках боліт, на місці вирубаних вільшняків, на вологих ґрунтах із сильною мінералізацією)
- Ass. *Iridetum pseudacori* Egger 1933
(болотні угруповання із півниками болотяними)

All. *Caricion rostratae* Balátová-Tuláčková 1963

(високоосокові угруповання на болотних і торфово-болотних ґрунтах)

Ass. *Caricetum rostratae* Rübel 1912

(високоосокові угруповання, що трапляються у заплавах річок і по краях боліт)

Ass. *Caricetum appropinquatae* Soó 1938

(угруповання з осокою зближеною)

All. *Caricion gracilis* Neuhäusl 1959 em. Balátová-Tuláčková 1963

(осокові болотисті луки на лучно-болотних ґрунтах притерасних знижень заплав річок)

Ass. *Caricetum gracilis* Almquist 1929

(угруповання заплавних і позазаплавних лук на лучно-болотних ґрунтах)

Ord. *Phragmitetalia* W. Koch 1926

(прибережно-водні угруповання високорослих гелофітів прісноводних і слабо мінералізованих водойм)

All. *Phragmition communis* W. Koch 1926

(угруповання вкорінених у ґрунті прибережно-водних рослин, нижні частини яких здебільшого весь час знаходяться під водою)

Ass. *Typhetum latifoliae* Soó 1927

(високорослі прибережно-водні угруповання озер, стариць, ставків і заболочених заплав з високим ступенем обводнення, домінує рогіз широколистяний)

Ass. *Glycerietum maximae* Hueck 1931

(високорослі трав'яні угруповання берегів водойм, каналів зі значною часткою лепешняка великого)

Ass. *Phragmitetum communis* (Gams 1927) Schmale 1939

(прибережно-водні угруповання із домінуванням очерету, переважно монодомінантні, поширені на понижених і заболочених ділянках, часто займають великі площі)

С1. *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tx. 1937

(лучна рослинність, за винятком вологих і мокрих лук; досить розповсюджений тип рослинності)

Ord. *Molinietalia caerulea* W. Koch 1926

(заплавні й позазаплавні угруповання часто вологих сіножатних лук, мезо- та еутрофних)

All. *Alopecurion pratensis* Passarge 1964

(угруповання заплавних і позазаплавних лук на торфових ґрунтах)

Ass. *Deschampsietum caespitosae* Horvatič 1930

(заплавні луки на дерново-глейових суглинистих або торфових ґрунтах, часом на осушених болотах)

Ass. *Sanguisorbo- Deschampsietum caespitosae* Moravec 1956

(подібні луки, але з більшим різнотрав'ям)

All. *Calthion* Tüxen 1937

(гігрофільні угруповання на річкових алювіях і мінеральних ґрунтах з близьким заляганням ґрунтових вод)

- Ass. Scirpetum sylvatici* Knapp 1946
(угруповання перезволожених ґрунтів з тонким шаром старики й торфу)
- Ass. Epilobio-Juncetum effuse* Oberdorfer 1957
(угруповання сухіших ґрунтів, у видовому складі переважають ситники)
- All. *Molinion* W. Koch 1926
(угруповання заплавних та позазаплавних вологих лук)
- Ass. Molinietum caerulea* W. Koch 1926
(угруповання, поширені на мулувато-глейових та торфово-глейових ґрунтах)
- Ord. *Arrhenatheretalia elatioris* Pawł. 1928
(справжні заплавні й позазаплавні луки без слідів заболочення)
- All. *Arrhenatherion elatioris* W. Koch 1926
(флористично багаті різнотравні сіножатні луки)
- Ass. Poo-Festucetum rubrae* Fijalkowski 1959
(високотравні багаті луки із кострицею червоною)
- Ass. Arrhenatheretum elatioris* Br.-Bl. 1915
(райграсові високотравні луки)
- Ass. Festucetum pratensis* Soó 1938
(кострицеві високотравні луки)
- All. *Cynosurion* Tüxen 1947
(справжні післялісові заплавні та позазаплавні флористично бідні луки на дерново-підзолистих ґрунтах)
- Ass. Lolio-Cynosuretum* Tüxen 1937
(угруповання з домінуванням пажитниці багаторічної і гребінника звичайного на інтенсивно використовуваних луках)
- Ass. Festucetum rubrae* (Domin 1923) Valek 1956 em. Pukaru et al. 1956
(червонокостричники; луки, які активно використовують)
- Ass. Anthoxantho-Agrostietum* Sillinger 1933 em. Jurko 1969
(низькотравні лучні угруповання з пахучою травою звичайною та мітлицею)

C1. *Nardo-Callunetea* Preising 1949

- (ацидофільні угруповання низьких трав і кущиків, луки й пасовища на збіднілих ґрунтах)
- Ord. *Calluno-Ulicetalia* Tüxen 1937
(вересовища, угруповання бідного флористичного складу)
- All. *Genistion* Böcher 1934
(флористично бідні розріджені рослинні угруповання)
- Ass. Calluno-Vaccinietum* Büker 1942
(пустищні луки на бідних ґрунтах)
- All. *Vaccinion* Böcher 1934
(угруповання чагарничків, переважно на лісових ґрунтах)
- Ass. Vaccinietum myrtilli* Schat., Pawł. et Kulcz. 1927
(угруповання з домінуванням чорниць, чорничники)

Cl. *Trifolio-Geraniea sanguinei* Th. Mull. 1962

(узлісна різнотравна лучна рослинність; представлена на території парку фрагментарно)

Ord. *Origanetalia* Th. Müller 1962

(світло- й теплолюбні екотонні узлісні угруповання, переважно листяних і мішаних лісів)

All. *Trifolion medii* Th. Müll. 1961

(відносно термофільні узлісні угруповання у мезофітних екотопах без ознак остепнення)

Ass. *Trifolio-Agrimonietum* Th. Müll. 1961

(узлісні трав'яні угруповання з домінуванням конюшини середньої та переважанням мезофітних і ксеромезофітних лучних видів)

Ass. *Trifolio-Melampyretum nemorosi* Pass. 1967

(відносно нейтрофільні трав'яні угруповання, які формують узлісся при свіжих типах широколистяних і мішаних лісів)

Cl. *Festuco-Brometea* Br.-Bl. et Tüxen 1934 (1943)

(ксерофільна трав'яна рослинність, флористично багаті угруповання теплолюбних трав)

Ord. *Festucetalia valesiacea* Br.-Bl. et Tüxen 1934 (1943)

(трав'яні угруповання остепнених ділянок)

All. *Helianthemo cani-Festucion pallentis* Kolbek 1983

(угруповання ксерофільних видів)

Ass. *Helianthemo-Anthericetum ramosae* Tkachyk 1999

(угруповання ксерофільних видів на добре прогрітих схилах)

All. *Seslerio-Festucion glaucae* Klika 1931 em. Kolbek 1982

(ксерофільні трав'яні угруповання, часто на вапнякових відслоненнях)

Ass. *Thymo-Elytrigietum intermediae* Tkachyk 1999

(остепнені угруповання за участі пирію середнього)

Ass. *Sedo-Dactylietum glomeratae* Tkachyk 1999

(угруповання за участі грястиці збірної)

Cl. *Rhamno-Prunetea* Rivas Goday et Borja Carbonell 1961

(середньовисока чагарникова рослинність, представлена фрагментарно як природними (часто екотонними), так і штучними угрупованнями (смугоподібними живоплотами, ґрунтозахисними насадженнями на схилах тощо)

Ord. *Prunetalia* R. Tx. 1952

(угруповання з домінуванням терену)

Cl. *Alnetea glutinosae* Br.-Bl. et Tüxen 1943

(деревна рослинність здебільшого перезволожених територій, еутрофні дерево-чагарникові угруповання; широко й повсюдно поширений тип рослинності)

Ord. *Alnetalia glutinosae* R. Tx 1937

(в угрупованнях, крім вільхи чорної, часто співдомінують інші широколисті верби)

All. *Alnion glutinosae* Malcuit 1929

(лісові угруповання з домінуванням вільхи чорної, приурочені до перезволожених ділянок на торфових і торфово-мінеральних ґрунтах)

Ass. *Ribeso nigri-Alnetum* Sol.-Gorn. (1975) 1987

(угруповання, поширені на заплавах, притерасних ділянках долин річок)

Ass. *Carici acutiformis-Alnetum glutinosae* W. Koch 1926 ex Tüxen 1931

(угруповання, здебільшого перехідні між болотними осоковими та деревочагарниковими заболоченими ценозами)

Ass. *Valeriano dioicae-Alnetum* Tkachyk 1999

(перезволожені угруповання, подібні до попередніх, але з більшою участю різнотрав'я)

Ord. *Salicetalia auritae* Doing 1962

(мокрі та перезволожені вербняки)

All. *Salicion cinerea* Th. Müller et Görs 1958

(вербняки з домінуванням різних видів верб)

Ass. *Salici-Franguletum* Malcuit 1929

(в угрупованнях присутня крушина ламка)

Ass. *Salicetum pentandro-auritae* Passarge 1957

(зарості верб п'ятитичинкової та вухастої, часто в прируслових смугах)

Ass. *Salicetum pentandro-cinereae* Passarge 1961

(зарості верб п'ятитичинкової та сірої, приурочені до сухіших екоотопів)

Ass. *Salicetum cinereae* Zol. 1931

(угруповання з домінуванням верби сірої)

Ass. *Betuletum humilis* Fijałkowski 1959

(угруповання торфових боліт, лук з березою низькою)

Cl. *Salicetea purpurea* Moor 1958

(чагарникова й деревна заплавна й надзаплавна рослинність на мулуватоболотних і дерново-глейових ґрунтах; трапляється фрагментарно)

Ord. *Salicetalia purpurea* Moor 1958

(заплавні деревні фітоценози з кількома видами верб)

All. *Salicion albae* R. Tx. 1955

(угруповання з вербою білою на мулуватоболотних і супіщаних ґрунтах)

Cl. *Vaccinio-Piceetea* Br.-Bl. in Br.-Bl. Sissingh et Vlioger 1939

(лісова рослинність, здебільшого хвойні ліси з переважанням бореальної флори й розвиненим моховим покривом; достатньо широко представлений тип рослинності)

Ord. *Piceetalia excelsae* Pawłowski, Sokołowski et Wallisch 1928

(вологі майже чисто-хвойні або мішані бори)

- All. *Piceion excelsae* Pawłowski, Sokołowski et Wallisch 1928
(мішані ценози з переважанням хвойних порід)
Ass. *Quercu-Piceetum* (Mat. 1952) Mat. et Pol. 1955
(вологий мішаний бір зі значною домішкою дуба, осики й берези)
- All. *Dicrano-Pinion* (Libbert 1933) Mat. 1962 em. Oberdorfer 1937
(хвойні та мішані, різні за вологістю ґрунту, лісові угруповання, бори)
Ass. *Quercu roboris-Pinetum* Mat. 1973
(мішаний бір, природні дубово-соснові рослинні угруповання)
Ass. *Leucobryo-Pinetum* Mat. (1962) 1973
(свіжий бір з розвиненим моховим покриттям)
Ass. *Dicrano-Pinetum* Preising et Knapp 1942
(свіжий бір, тяжіє до бідних піскових ґрунтів)
Ass. *Molinio-Pinetum* (Mat. 1973) Mat. 1981
(вологий бір з молінією)
- All. *Betulion pubescentis* Lohmeyer et Tüxen in Tüxen 1985
(ценози вологих болотних угідь, порослих розрідженою деревною рослинністю з присутністю берези пухнастої)
Ass. *Betuletum pubescentis* Tüxen 1937
(угруповання боліт з березою пухнастою й домішкою пригніченої умовами виростання сосни)
- Cl. *Quercu-Fagetum* Br.-Bl. et Vlieger in Vlieger 1937**
(лісова рослинність, угруповання мезофільних і мезоксерофільних широколистяних лісів; широко розповсюджена, подекуди панівна рослинність)
Ord. *Fagetalia sylvaticae* Pawłowski 1928
(мезофільні широколистяні ліси, бучини)
All. *Fagion sylvaticae* R. Tx. et Diem. 1936
(угруповання лісів із сірими лісовими та карбонатними ґрунтами й опідзоленими чорноземами)
Ass. *Dentario glandulosae-Fagetum* Klika 1927 em. Mat. 1964
(лісові угруповання з присутністю у трав'яному покриві зубниці залозистої)
Ass. *Luzulo nemorosae-Fagetum* (Du Rietz 1923) Markgr. 1932 em. Meusel 1937
(лісові угруповання з ожикою, часто приміські ліси та міські лісопарки)
Ass. *Carici pilosae-Fagetum* Oberd. 1957
(характерні для союзу лісові угруповання)
Ass. *Melico-Fagetum* Lohmeyer ap. Seibert 1954 p. p.
(бучини з розвиненим трав'яно-злаковим покривом)
Ass. *Hedero helixi-Fagetum* Tkachyk 1999
(характерні для союзу лісові угруповання з плющем)
Ass. *Mercuriali-Fagetum* Cel. 1962
(бучини із розвиненим трав'яним покривом)

All. *Alno-Ulmion* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

(угруповання досить зволжених екоотопів на вологих і сирих ґрунтах з вільхою клейкою)

subAll. *Alnenion glutinoso-incanae* Oberd. 1953

(подібні угруповання з домішкою верб)

Ass. *Alnetum incanae* Lüdi 1921

(в угрупованнях домінує вільха сіра)

Ass. *Caltho-Alnetum* (Zarz. 1963) Stuchik 1968

(в екотопах таких угруповань часто стоїть вода, притаманний весняний аспект квітучої калюжниці)

Ass. *Circaeo-Alnetum glutinosae* Oberd. 1953

(характерний слабо розвинений трав'яний покрив, часто трапляються видовженими смугами вздовж лісових доріг)

Ass. *Quercu-Alnetum glutinosae* Tkachyk 1999

(вільхові угруповання з домішкою дуба)

Ass. *Populetum tremulae* Tkachyk 1999

(вільхові осичники)

Ass. *Quercu-Ulmetum* Korotkov et al. 1988 em. Schubert et al. 1979

(дубово-в'язові фітоценози)

All. *Carpion betuli* Issl. 1931 em. Oberd. 1953

(група дубово-грабових лісів з домішкою інших листяних порід, поширених на багатших ґрунтах)

Ass. *Tilio cordatae-Carpinetum* Tracz. 1962

(значну домішку в деревостані становить липа серцелиста)

Ass. *Carici pilosae-Carpinetum* Neuhäusl R. et Neuhäuslová Z. 1964

(флористично досить багаті ценози, для яких, найчастіше, характерний досить добре розвинений трав'яний покрив)

Ass. *Vinco minori-Carpinetum* Tkachyk 1999

(у трав'яному покриві присутній барвінок малий, що створює аспект на ґрунті)

C1. *Quercetea robori-petraeae* Br.-Bl. et Tüxen 1943

(мезофільні та мезоксерофільні широколистяні й мішані ліси на багатих і помірно багатих на поживні речовини ґрунтах)

Ord. *Quercetalia robori-petraeae* Tüxen 1931

(угруповання сухих дерново-підзолистих кам'янистих ґрунтів з дубом скельним)

All. *Genisto germanicae-Quercion* Neuhäusl et Neuhäuslová-Novotná 1967

(угруповання мішаних лісів на піскових ґрунтах)

Ass. *Calamagrostio-Quercetum petraea* (Hartmann 1934) Scamoni et Passarge 1959

(угруповання з розвиненим високим трав'яним покривом)

Ass. *Fago-Quercetum petraea* Tüxen 1955

(лісові фітоценози на свіжих ґрунтах без оглеювання, мезотрофні діброви)

All. *Betulion pendulae* Tkachyk 1999

(угруповання з березою повислою)

Ass. Betulo-Quercetum roboris Tüxen 1937

(ацидофільні флористично бідні березово-дубові ліси)

Ord. *Quercetalia pubescentis* Br.-Bl. 1931

(флористично багаті, світлі й сухі ліси з деревостаном з домінуванням різних видів дубів (звичайного та/або скельного, та/або пухнастого)

All. *Quercion pubescentis* Br.-Bl. 1931

(ксерофільні угруповання з розвиненим підліском, часто розташовані на сухих схилах)

Ass. Potentillo albae-Quercetum Libbert 1933

(діброви, у трав'яному покриві яких присутній перстач білий)

Cl. Artemisietea vulgaris Lohm., Prsg. et R. Tx. in R. Tx. 1950

(ценози порушених екотопів, рудеральна рослинність; трапляється спорадично, але повсюдно)

Ord. *Artemisietalia vulgaris* Lohm. in R. Tx. 1947

(рудеральні угруповання високорослих дво- та багаторічних видів-мезофітів)

All. *Arction lappae* R. Tx. 1937 em. Gutte 1972

(угруповання переважно дворічних нітрофілів, поширені поблизу житла, тваринницьких ферм, смітників, звалищ; приурочені до пухких субстратів)

Ass. Arctietum lappae Felf. 1942

(угруповання, поширені на помірно зволжених екотопах)

Ass. Arctio-Artemisietalia vulgaris Oberd. ex Seybold. et Th. Mull. 1972

(угруповання зволжених екотопів поблизу житла й ферм, на узліссях і в ярах, де є сліди нітрифікації)

Ass. Tussilagietum farfarae Oberd. 1949

(угруповання поширені на осипах, ґрунтових відвалах (здебільшого щербенистих), а також на вологих нітрифікованих і, навіть, засолених, субстратах)

Ass. Artemisietalia vulgaris R. Tx. 1942

(займає каймові (узбічні, стрічкові) локалітети, післяпасовищні екотопи, розповсюджена по лісосмугах, кладовищах, вигонанах і смітниках)

Ass. Urtico-dioicae-Tanacetum vulgaris Kost. In V. Sl. et al. 1992

(рудеральні високорослі угруповання, що трапляються по каймових (стрічкових) локалітетах, сільських вигонах)

Cl. Galio-Urticetea Passarge ex Kopecký 1969

(високоросла трав'яна рудеральна рослинність, природні та напівприродні нітрофільні угруповання, займають каймові (стрічкові) локалітети по берегах водойм, на узліссях, на свіжих, вологих і мокрих ґрунтах)

Ord. *Glehometalia hederaceae* R. Tx. in R. Tx. et Brun-Hool 1975

(нітрофільні угруповання трав, часто по узліссях бучин)

All. *Aegopodion podagrariae* R. Tx. 1967

(монодомінантні угруповання яглиці звичайної; трапляються в освітлених або напівзатемнених, здебільшого каймових (стрічкових), локалітетах)

Ass. *Sambucetum ebuli* Kajzer 1926

(густі зарості бузини трав'яної в добре освітлених ектопах)

Ass. *Chaerophyllo hirsuti-Cirsietum oleracei* Kost. in V. Sl. et al. 1992

(високорослі трав'яні угруповання удовж узлісь, польових, не дуже освітлених, доріг)

Ass. *Aegopodio-Petasietum hybridi* R. Tx. 1947

(бідоміантні середньовисокі трав'яні рудеральні угруповання уздовж доріг, часто по відкосах, берегах річок; фізіономічність угруповання формує кремєна гібридна)

Ass. *Anthriscetum sylvestris* Hadač 1978

(високорослі флористично бідні угруповання узлісь, напівзатінених ділянок під наметом лісу, з переважанням зонтичних)

All. *Impatienti noli-tangere-Stachyon sylvaticae* Gors. ex Mucina 1993

(флористично бідні угруповання узлісь, лісових галявин, заходять під намет лісу)

Cl. *Agropyretea repentis* Oberd., Th. Mull. et Gors in Oberd. et al. 1967

(рудеральні та напіврудеральні угруповання гемікриптофітів на сухих ґрунтах у природних або антропогенних ектопах на ущільнених ґрунтах)

Ord. *Agropyretalia repentis* Oberd., Th. Mull. et Gors in Oberd. et al. 1967

(низькорослі густі трав'яні угруповання рудералів на ущільнених ґрунтах)

All. *Convolvulo-Agropyron repentis* Gors 1966

(угруповання, поширені в порушених ектопах, на закинутих полях на чорноземних і суглинистих ґрунтах)

Ass. *Agropyretum repentis* Gors 1966

(монодоміантні угруповання пірію повзучого в порушених антропогенних ектопах на ущільненому субстраті)

Cl. *Chenopodietea* Br.-Bl. in Br.-Bl., Roussine et Negre 1952 em. Lohmeyer, J. et R. Tüxen ex Matuszkiewicz 1962

(рудеральна рослинність, угруповання з домінуванням рудералів-однорічників відновлювальних стадій сукцесій на порушених ектопах)

Ord. *Sisymbrietalia* J. Tüxen in Lohmeyer et al. 1962

(угруповання нітрифікованих механічно-порушених ґрунтів, часто характеризують першу стадію відновлювальної сукцесії)

All. *Sisymbrium officinalis* Tüxen, Lohmeyer et Preissing in Tüxen 1950 em. Hejný in Hejný et al. 1979

(угруповання, поширені на слабо механічно пошкоджених ґрунтах і пухких нітрифікованих субстратах, а також закинутих полях і післялісових ділянках, які використовують для городництва)

Ass. *Sedo-Erigeretum canadensis* Tkachyk 1999

(тимчасові угруповання перелогів)

Cl. *Plantaginetea majoris* Tüxen et Preising in Tüxen 1950

(рудеральна лучна рослинність; угруповання синантропних низькорослих

мезо- і гігрофільних видів, стійких до витоптування й випасання, на ущільнених субстратах, частково нітрифікованих, переважно трапляється на відкритих територіях)

Ord. *Plantaginetalia majoris* Tüxen 1950 em. Oberdorfer et al. 1967

(щільні або розріджені угруповання, типові для цього класу)

All. *Poligonion avicularis* Br.-Bl. 1931

(угруповання витоптуваних ущільнених субстратів, переважно сухих)

Ass. *Poetum annuae* Gams 1927

(угруповання пасовищ, вигонів, ділянок поблизу житла, обабіч доріг, по берегах водойм, на стежках; зазвичай не займають значні площі)

Ass. *Poligonetum avicularis* Gams 1927 em. Jehlik in Hejny et al. 1979

(угруповання ділянок поблизу доріг, стежок, на вигонах, випасах, спортивних майданчиків, газонах, на будь-яких ущільнених ґрунтах)

Ass. *Plantagini-Poligonetum avicularis* (Knapp 1945) Pass. 1964

(придорожні угруповання, а також випаси, вигони, спортивні майданчики, місця поблизу штучних водойм)

Ass. *Lolio-Plantaginetum majoris* (Linkola 1921) Beger 1930

(угруповання дуже порушених локалітетів, подібних до вищеназваних)

С1. *Epilobietea angustifolii* Tüxen et Preising in Tüxen 1950

(рослинність лісових зрубів і згарищ, переважно, тимчасова)

Ord. *Epilobietalia angustifolii* R. Tx. 1950

(угруповання лісових зрубів)

All. *Epilobion angustifolii* Soó 1933 em. Tx. 1950

(тимчасові високотравні, флористично помірно багаті ценози на зрубках і лісових згарищах)

Ass. *Epilobietum angustifolii* Rubel 1930 em. Oberd. 1973

(угруповання з домінуванням іван-чаю)

Ass. *Rubetum idaei* Oberd. 1978

(ожинники)

Ass. *Calamagrostietum epigei* Jurazek 1928

(високотравно-злакові угруповання куничника наземного)

Ord. *Sambucetalia* Oberd. 1957

(зарості бузини)

All. *Sambuco-Salicion caprea* Tüxen 1950

(зарості бузини й верби козячої)

Ass. *Sambucetum racemosae* (Noirfalise in Lebr. et al. 1949) Oberd. 1973

(зарості бузини червоної)

Ass. *Epilobio-Salicetum capreae* (Tüxen 1950) Oberd. 1957

(розріджені зарості верби козячої зі слабо розвиненим трав'яним покривом)

С1. *Secalietea* Br.-Bl. 1951

(сегетальні угруповання полів, городів на різних ґрунтах)

Ord. *Aperetalia* J. et R. Tx. 1960

(агрофітоценози зернових культур, поширені на підзолистих, сірих лісових

грунтах, а також опідзолених чорноземах)

All. *Papaverion rhoeadis* V. Sl. 1987

(агрофітоценози зернових культур, поширені на сірих лісових (рідше дерново-карбонатних) грунтах)

Ass. *Galio aparine-Papaveretum rhoeadis* V. Sl. 1987

(угруповання на сірих лісових грунтах з маком диким і підмаренником чіпким)

Ass. *Apero spicae-venti-Papaveretum rhoeadis* V. Sl. 1988

(угруповання на сірих лісових грунтах з маком диким і метлюгом звичайним)

Ass. *Euphorbio peplus-Chenopodietum albi* V. Sl. 1988

(угруповання на сірих лісових грунтах з маком диким та лободою білою)

All. *Aperion spicae-venti* R. Tx. in Oberd. 1949

(агрофітоценози зернових культур на дерново-підзолистих грунтах)

Ass. *Centaureo-Aperetum spicae-venti* V. Sl. 1989

(агрофітоценози зернових культур на дерново-підзолистих глинисто-піскових та супіскових грунтах)

All. *Centaurion cyani* Lacusic 1962

(агрофітоценози зернових культур на опідзолених чорноземах)

Ass. *Violo arvensis-Centauretum cyani* V. Sl. 1989

(типіві для союзу угруповання з волошкою та фіалкою польовою)

Ass. *Sclerantho annui-Descurainietum sophiae* V. et T. Sl. 1987

(часто занедбані агрофітоценози зі стенактисом однорічним)

Ord. *Secalietalia* Br.-Bl. 1931 em. J. et R. Tx. 1960

(агрофітоценози зернових культур на різних типах чорноземів)

All. *Chenopodio albi-Descurainion sophiae* V. et T. Sl. et Shelyag in V. Sl. 1988

(агрофітоценози зернових культур на типових чорноземах)

Ass. *Fallopio convolvulus-Chenopodietum albi* V. Sl. 1990

(типіві для союзу рослинні угруповання: агрофітоценози за участю гірчака безрзковидного)

Ass. *Chenopodio-Setarietum* Zahradniková-Rozetska 1955

(угруповання за участю мишію)

Ass. *Chenopodio albi-Descurainietum sophiae* V. et T. Sl. in V. Sl. 1988

(угруповання за участю дескуранії)

Ord. *Polygono-Chenopodietalia* (R. Tx. et Lohm. 1960) J. Tx. 1961

(агрофітоценози просапних культур на різних типах ґрунтів, а також городів, клумб, квітників, виноградників, декоративних насаджень, які постійно перебувають під впливом агротехнічних заходів)

All. *Panico-Setarion* Siss. 1946

(агрофітоценози просапних культур на дерново-підзолистих, сірих лісових грунтах та опідзолених чорноземах)

Ass. *Echinochloo-Setarietum* Krus. et Vlieg. (1939) 1940

(типіві для союзу угруповання-агрофітоценози, а також угруповання міських клумб)

Ass. *Setario-Galinsogetum* R. Tx. 1950

(агрофітоценози просапних культур на дерново-підзолистих грунтах)

Ass. *Amarantho retroflexi-Setarietum glaucae* V. et T. Sl. et Shelyag
in V. Sl. 1988

(агрофітоценози просапних культур на чорноземах типових і звичайних)

All. *Eu-Polygono-Chenopodion polyspermi* Siss. 1946

(агрофітоценози просапних культур на дернових буроземно-підзолистих та бурих ґрунтах; на механічно порушених землях та закинутих полях)

Ass. *Amarantho-Fumarietum* J. Tx. 1955

(типові для союзу угруповання-агрофітоценози)

КАГАЛО О. О. ПЗ Розточчя // Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 1. Біосферні заповідники. Природні заповідники / Колектив авторів під ред. В. А. Онищенко і Т. Л. Андрієнко. – К.: Фітосоціоцентр, 2012 а. – С. 325-335.

КАГАЛО О. О. НПП Яворівський // Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 2. Національні природні парки / Колектив авторів під ред. В. А. Онищенко і Т. Л. Андрієнко. – К.: Фітосоціоцентр, 2012 б. – С. 558-565.

КАГАЛО О. О., ЗАГУЛЬСЬКИЙ М. М. НПП “Яворівський” / Фіторізноманіття національних природних парків України / Під заг. ред. Т. Л. Андрієнко, В. А. Онищенко. – К.: Науковий світ, 2003. – С. 95-102.

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЛЬВІВЩИНИ / Матолич Б. М., Ковальчук І. П., Іванов Є. А., Шемелинець І. Л., Федик І. З., Шпак О. Я., Ковальчук О. З., Кобак Т. І. – Львів: ПП Лукашук В. С., 2009. – 120 с.

СОРОКА М. І. Рослинність Українського Розточчя. – Львів: Світ, 2008. – 432 с.

СОРОКА М. І. Флора та рослинність території проектованого міжнародного біосферного резервату “Розточчя” // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19. – С. 7-13.

СОРОКА М. І. Екологічні передумови формування та диференціації рослинності Розточчя // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.6. – С. 8-13.

ТКАЧИК В. П. Рослинність заповідника “Розточчя”: ідентифікація сучасного розмаїття фітоценозів. – Львів: НТШ, 1997. – 120 с.

ТКАЧИК В. П. Рослинність заповідника “Розточчя”. Класифікація методом Браун-Бланке. – Львів: НТШ, 1999. – 198 с.

РАСТИТЕЛЬНОСТЬ РЕГИОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКА “РАВСКОЕ РАСТОЧЬЕ” (ЛЬВОВСКАЯ ОБЛАСТЬ) – ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ СИНТАКСОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА

А. А. КАГАЛО, И. Я. РЕСЛЕР

На основании анализа имеющейся литературы по синтаксономии растительности региона Расточье и сопредельных территорий, а также предварительных собственных исследований, составлен компилятивно-синоптический продромус растительности регионального ландшафтного парка “Равское Расточье” (Львовская область) в соответствии с эколого-флористической классификацией. Продромус растительности РЛП “Равское Расточье” включает 24 класса, 34 порядка, 49 союзов (и один подсоюз) и 116 ассоциаций. По результатам сравнительного анали-

за синтаксономического різнообразия растительности региона Расточье и РЛП “Равское Расточье” можно утверждать, что уровень его фитосоциологической репрезентативности чрезвычайно высок, а, следовательно, парк имеет высокую природоохранную ценность в аспекте сохранения фитоценоотического різнообразия растительного покрова.

Ключевые слова: региональный ландшафтный парк “Равское Расточье”, растительность, еколого-флористическая классификация, фитосоциологическая репрезентативность

VEGETATION OF REGIONAL LANDSCAPE PARK “RAVSKE ROZTOCHIA” (LVIV REGION) – PREVIOUS SYNTAXONOMICAL ASSESSMENT

A. A. KAGALO, I. YA. RESLER

Based on analysis of existing literature on syntaxonomy of Roztochia regional vegetation and related areas, as well as of results of own previous research, compilation-synoptical prodromus of the vegetation of “Ravs’ke Roztochia” regional landscape park (Lviv region) for ecological-floristic classification was prepared. Prodromus of the vegetation of RLP “Ravske Roztochia” include of 24 classes, 34 orders, 49 alliances (and one sub-alliance) and 116 associations. For a comparative analysis of a syntaxonomic diversity of the vegetation of Roztochya region and of the vegetation of RLP “Ravske Roztochia” it can be stated an very high level of its fitosociological representation and, therefore, its high conservation value in terms of conservation of phytocoenotic diversity of plant cover of the region.

Key words: regional landscape park “Ravske Roztochia”, vegetation, ecological-floristic classification, fitosociological representation

Надійшла 03.09.2012

Прийнята до друку 12.12.2012

КАГАЛО О. О. Інститут екології Карпат НАН України, вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна; e-mail: kagalo@mail.lviv.ua

KAGALO A. A. Institute of Ecology of the Carpathians NAS of Ukraine, 4 Kozelnytska St, Lviv, 79026, Ukraine; e-mail: kagalo@mail.lviv.ua

РЕСЛЕР І. Я. Інститут екології Карпат НАН України, вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна; e-mail: ijaresler@yahoo.com

RESLER I. YA. Institute of Ecology of the Carpathians NAS of Ukraine, 4 Kozelnytska St, Lviv, 79026, Ukraine; e-mail: ijaresler@yahoo.com